

Földvári Erika

NYELVTAN

Munkatankönyv
Második félév

4

Földvári Erika

NYELVTAN

Munkatankönyv negyedik osztályosoknak

Második félév

13., változatlan kiadás

Mozaik Kiadó – Szeged, 2019

Az igemódok

1. Játsszatok csoportokban! Mondjatok a képhez kapcsolódó mondatokat a **simogat** igével! Az egyik csoport csak kijelentéseket mondhat, a másik csak kívánságokat, a harmadik csak utasításokat. Az a csoport győz, amelyik a legérdekesebb mondatokat találta ki.

2. Mondj igaz állításokat a mondatoszlopokról! Írd a megfelelő kifejezéseket az oszlopok alá!

kijelentések, felszólítások, kívánságok vagy feltételhez kötött cselekvések

A városban sétálunk.	Ha volna időm, sétálnék a városban.	Sétáljunk a városban!
Elmegyünk a cirkuszba?	Ha lenne jegyem, elmennék a cirkuszba.	Menjünk el a cirkuszba!
Megmostad a kezed?	Ha nem lenne ilyen fagyos a víz, megmosnám a kezem.	Mosd meg a kezed!
Van egy új kerékpárom.	De jó lenne, ha volna egy kerékpárom!	Légy szíves, vegyél nekem egy új kerékpárt!
_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____

3. Rajzolj háromszöget a kijelentő mondatok után, csillagot a felszólító mondatok után! Mondd el, hogy mit fejeznek ki azok a mondatok, amelyek után nem tettél jelet!

De jó lenne szerepelni a televízióban!

Ne járkálj összevissza!

A Hortobágyon ma is tenyésztik az ősmagyar állatfajtaikat.

Ha felnőtt lennék, vezethetnék repülőgépet is.

II. Rákóczi Ferenc Rodostóban élt száműzetésben.

Olvass sok könyvet a magyar felfedezőkről!

Ha én állat lennék, oroszlán lennék.

Ha elutazhatnék, Finnországba mennék.

4. Párosítsd a szóoszlopokat a megfelelő mondatokkal! Írd a mondatok sorszámát a megfelelő oszlopok alá!

a) szerepelek
utaznak
kiméri
előkészíted
rendszerzik

b) építs
számoljatok
üldögéljenek
hallgass
főzzön

c) ennék
játشانátok
szaladgálna
elkísérnél
adnának

1. Az igék felszólítást fejeznek ki.
2. A cselekvések megvalósulásához valamilyen feltétel szükséges.
3. A cselekvések megvalósulnak.

Jegyzezd meg!

Az igék három módba sorolhatók:
kijelentő módba, **feltételes** módba
és **felszólító** módba.

5. Egészítsd ki a verset a megfelelő igékkel!

láttad, nézzétek, gurulnak le, segíts, nyúlhat, van, tudok, fékez

_____ már

két fiú arcát

mikor biciklivel

_____ a lejtőn?

Az első arcán ez _____:

_____, mit _____ én!

A másik arcán:

Mama, _____!

De nem _____ a fékhez,

ha nem _____ az első...

(Ingrid Sjöstrand)

6. Írd az igék sorszámát a megfelelő helyre!

<i>megfelel</i>	<i>teljesülne</i>	<i>küzdjön</i>
_____	_____	_____
1. koppan 2. aludjatok 3. alakulna	4. mozognak 5. csobbanjon 6. ajándékozzátok meg 7. megkérdeznéd	8. megsült 9. álljatok fel 10. lerajzolna

7. Írd le a füzetedbe a mondatokat tollbamondás után! Ellenőrizd a munkádat!

Legkésőbb fél nyolckor indulj az iskolába!

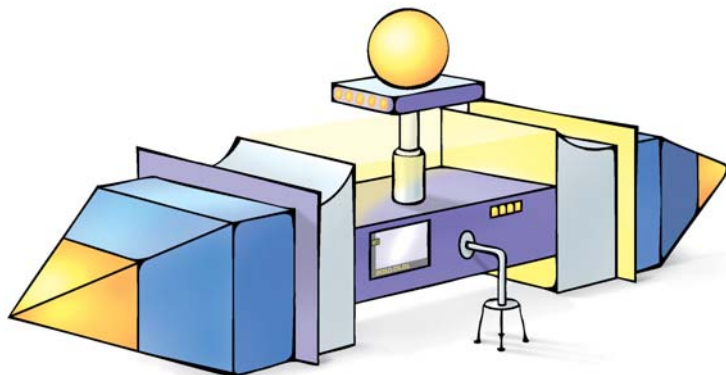
Spenót helyett inkább süteményt ennék.

Énekléskor figyeljetek a ritmusra is!

Ha lenne elég pénzem, vennék egy kerékpárt.

A szóalkotás módjai

1. Nevezd el minél többféle módon a képen látható dolgot! A legérdekesebb neveket írd le a füzetedbe!

2. Érdeklődj a szüleidtől, hogy van-e a mai nyelvünkben olyan szó, amelyet ők még nem ismertek gyermekkorukban! Magyarázd meg, hogy mi lehet ennek az oka!
3. Az 1700-as évek végén a fő törekvés az volt, hogy minden dolognak kizárólag magyar neve legyen. Barczafalvi Szabó Dávid az első magyar nyelvű folyóiratban, a Magyar Hírmondóban sorra jelentette meg javaslatait az új szavak használatára. Új nevet adott a hónapoknak is: zúzoros, enyheges, olvanos, nyilonos, zöldönös, termenes, halászonos, hévenes, gyümölcsönös, mustonos, gémberes, fagyláros.
 1. Mondd el, hogy szerinted miért ezeket a neveket választotta!
 2. Találj ki te is új neveket, nevezd át a nyári hónapokat!
4. Mondd el, hogy szerinted hogyan keletkezhettek az alábbi szavak!
 - a) koppan, reccsen, csobban
 - b) hűtőgép, villanykapcsoló, ceruzahegy
 - c) FTC, (Ferencvárosi Tornaklub), MÁV (Magyar Államvasutak), EU (Európai Unió)
 - d) gyerekecske, párnácska, babácska
5. Írj a füzetedbe összefüggő mondatokat a szavakkal!
zizzen, előbukkan, cicuska

Az alany (kiegészítő anyag)

1. Írj a képekről öt tőmondatot a füzetedbe! Húzd alá, hogy ki végzi a cselekvést!

2. Írd le a mondatokból a kérdésre válaszoló szavakat!

Petra eszik.

Ki (eszik)?

Petra

A kutya ugat.

Mi (ugat)?

A fecskék repülnek.

Mik (repülnek)?

A tej kifolyt.

Mi (folyt ki)?

Az alma gyümölcs.

Mi (gyümölcs)?

A jég hideg.

Mi (hideg)?

3. Írj egy-egy mondatot a foglalkozásnevekkel! Olvasd fel mindegyikből a **Ki? Kik? Mi? Mik?** kérdésre válaszoló szavakat!

gépkocsivezető, szobafestő, előadó, áruszállítók, házi orvos

4. Elemezzük együtt a mondatokat! Figyeld meg a jelöléseket!

Luca az üzletben friss kiflit vásárolt.

Ki? (vásárolt) Luca

Ez a mondat alanya. Így jelöljük a mondatban: Luca

Jegyezd meg!

Az alany a mondatnak az a része, amely megjelöli azt a **személyt vagy dolgot**, akiről vagy amiről állítunk valamit.

Az alany kérdése: **Ki? Kik? Mi? Mik?**

Egy vonallal húzzuk alá.

5. Húzd alá a tanult módon a mondatok alanyát!

6. Karikázd be az igaz állítás betűjelét!

Tartalom

Az igemódok	3
A kijelentő módú igék	6
Kijelentő módú igék a kérdő és a felkiáltó mondatokban	8
A kijelentő módú igék múlt, jelen és jövő időben	11
A kijelentő módú igék helyesírása	14
A feltételes módú igék	17
A feltételes módú igék múlt és jelen ideje	20
A feltételes módú igék helyesírása	22
A felszólító módú igék I.	24
A felszólító módú igék II.	27
A felszólító módú igék helyesírása, ha az ige magánhangzóra végződik	29
A felszólító módú igék helyesírása, ha az ige l-re, d-re, n-re, ny-re, gy-re végződik	31
A felszólító módú igék helyesírása, ha az ige s-re, z-re, sz-re, dz-re végződik	36
A felszólító módú igék helyesírása, ha az ige t-re végződik	41
Gyakorlás	45
A szóalkotás módjai	48
Szóalkotás szóösszetétellel	49
A szóképzés	51
A főnévi igenév	55
Melléknév képzése tulajdonnévből és köznévből	57
Gyakorlás	61
A mondatok szerkezete (kiegészítő anyag)	62
Az egyszerű mondat fajtái (kiegészítő anyag)	
A tőmondat és a bővített mondat	64
A mondat fő részei (kiegészítő anyag)	66
Az állítmány (kiegészítő anyag)	68
Az alany (kiegészítő anyag)	70
Gyakorlás	72
Tanév végi összefoglalás	74
Helyesírási szójegyzék	77
Szómagyarázatok	79

Kiadja a Mozaik Kiadó, 6723 Szeged, Debreceni u. 3/B. Telefon: (62) 470-101, 554-664

E-mail: kiado@mozaik.info.hu • Honlap: www.mozaik.info.hu

Felelős kiadó: Török Zoltán • Műszaki szerkesztő: Kovács Attila

Készült az Innovariant Kft.-ben, Szegeden • Felelős vezető: Drágán György

Terjedelem: 8,85 (A/5) ív • 2019. július • Tömeg: 208 g • Raktári szám: MS-1643